

Eesti Geoloogiakeskuse arengust

Alljärgnevalt püüan visandada, mida minu ettekujutuses EGK ette saaks võtta 5 aasta perspektiivis, et konkurentsivõimelisem olla. Kuna olen olnud teemast ja ka Eestist aastaid eemal, siis ma ei üritagi minna detailseks ja seega on mu nägemus üsna üldine ja nn distantsilt vaatlev. Minu senine kogemus ütleb, et 5 aastat on paraku liiga lühike aeg, et midagi põhjalikult muuta; st saab alustada suundade määratlemisega, aga tulemusi 5 aastaga veel ei ole võimalik saada.

Kõigepealt Eesti kontekst. Tuleb taastada Eesti Geoloogiakeskuse kui pädevaima rakendusliku geoloogilise uuringutega tegeleva asutuse maine. Veel on siin sarnaselt Euroopa Liidu teiste liikmesriikide geoloogiateenistustega küll säilinud geoloogiliste tegevuste komplekssus, pikaajalised kogemused ja pädevus, kuid riikliku geoloogiapoliitika puudumine on geoloogiateenistuse jätkusuutlikkuse ohtu seadnud. Enamikes arenenud riikides on riiklik geoloogiateenistus väga au sees, meil kahjuks enam mitte. Kusjuures geoloogilised teenused on paljudes riikides komplekssemad; ehk – ehk tasub vaadata üle pädevused ja struktuur ning liita muid valdkonnanišše (keskkonnatehnoloogia, ehitusgeoloogia, kindlasti teadus ja innovatsioon). Vaadake näiteks Soome Geoloogiateenistust! See on ettevõtte, mille suhtes on igal tasandil respekt. Meie võimalused ja ressursid ei anna muidugi võrrelda, aga Eesti geoloogia rakendusuuringute positsioon on pidevalt nõrgenenud. Ja see on fakt! Peame ausalt tunnistama, et meil Eestis on siin probleem ja see halvab ka majandust. Geoloogia on ju väga tihedalt majandusega seotud. Saan ainult nõustuda Anne Põldvere poolt EGK aprillikonverentsil öelduga (http://www.egk.ee/wp-content/uploads/2013/04/Aprill_2013_teesid_kodulehele.pdf), et .... *osaühinguna toimetamine on praegu kärpinud oluliselt asutuse võimekust kõigi ekspertteenuste osas, pärssinud geoloogiliste andmete korrastamist ja vahendamist ning uuringuprogrammide läbiviimist.*, Kadunud on eelkõige asutuse autoriteet ja tuleb kiiresti ette võtta samme, et see taastada. Aastakümneid tagasi geolooge vähemalt rahva hulgas siunati, praegu enamasti ei teatagi. Vajalik oskus peaks olema .... olla nähtav ja olla olemas! Riigile kuuluv asutus peab olema usaldusväärsem ja konkurentsivõimelisem kui teised! Tuleb koostada Eesti Geoloogiakeskuse arengukava ja hakata süstemaatiliselt selle järgi tegutsema. Vaja on struktuurseid muutusi ja seda mitte ainult asutuses endas, vaid muudes üksustes, kes geoloogiaga tegelevad või kogusid haldavad. Äriplaneet suund peaks muidugi ka säilima, aga tuleb näha ka muid võimalusi.

Mida teha?

1. Koostada arengukava (arengukavasse sisse kirjutatud teadus- ja arendustegevus näiteks annab võimaluse osaleda erinevates EL poolt finantseeritavates innovatsioonile suunatud projektides), teha SWOT analüüs, vaadata üle struktuur – ehk saab laiendada tegevusareali (kaaluda uusi tegevusi).
2. Teha pingutusi ja ettevalmistusi, et liita praegu killustunud geoloogiline teave Geoloogiakeskusesse. Jätkata seniolevaid projekte ja uusi lepinguid.
3. Otsida uusi võimalusi siseriiklikes konkurssides osalemiseks nii KIKi kaudu kui näiteks MKM EAS väikeettevõtetele suunatud meetmete konkurssidel ja HTM keskkonnaprogrammi jms projektides. Kui oma pädevusest jääb vajaka, tuleb otsida partnereid! Näiteks innovatsiooni- ja arendusprojektides, mis on suunatud teadus- ja arendusasutustele, on väikeettevõtete osalemine projektide hindamisel boonuseks! (Toon nii palju näiteid HTM ja teaduse ning innovatsiooni valdkonnast pelgalt sellepärast, et olen selle valdkonnaga väga hästi kursis).
4. Tihedam koostöö ülikoolidega, praktikavõimaluse pakkumine, tutvustavad üritused. Ülikoole tuleb näha mitte konkurentide vaid partneritena. Nii saab kaasata noori spetsialiste varases staadiumis.
5. Tegeleda intensiivsemalt populariseerimise ja mainekujundusega.

Rahvusvaheline kontekst. Kui paljudes riikides on geoloogiateenistused omaette teaduskeskused, kes osalevad edukalt rahvusvahelistes ühisprojektides ja publitseerivad oma materjale, omades erinevaid

kasulikke sidemeid, siis siin peitub tohutu arengupotentsiaal. Uued innovatsiooniliidu reeglid soosivad igati väikeettevõtete osalemist projektides. Tuleb ainult leida partnereid ja hoida kontakte. Koostöös peitub jõud.

Aastaid on põhilisi geoloogilisi uuringuid ja kaardistamist ELis tehtud riiklike geoloogiliste uuringute käigus, millele on riiklikud raamistikud ja eeskirjad seadnud oma piirangud. Tänapäevase seisuga ei ole tulu, mis ELi 27 erineva geoloogiauuringute keskuse töö või kasvõi nende mõningate toimingute korralikust koordineerimisest võiks tulla, kaugeltki mitte saavutatud, seega on ka meil selles plaanis arenguruumi, aidates reegleid ja materjale ühtlustada. Positiivsena saab märkida, et alates 2003. aasta 1. juulist on osaühing *Eesti Geoloogiakeskus* täieõiguslik *Euroopa Geoloogiateenistuste Ühenduse (EuroGeoSurveys)* liige, osaledes selle töös ja temaatilistes uurimisrühmades. Senisest aktiivsemalt tuleb neid kontakte kasutada ja koos erinevaid teemasid käsitleda, kasutades erinevaid EL rahataotlemisvõimalusi. Selleks on tarvis head kaadrit. Järjepidevuse säilitamine ja noorte spetsialistide kaasamine on esmatähtis. Tihe koostöö ülikoolidega on ülivajalik.

Mida teha?

1. Soodustada igati töötajate väliskontaktide arendamist,
2. Uurida võimalusi osalemiseks suurtes EL raamprogrammi projektides ja muudes rahvusvahelistes algatustes (EL partnerlustes).
3. Jätkata tööd intensiivsemalt tööd *EuroGeoSurveys* võrgustiku teemadega, nimetatud tegevus haakub eelmise punktiga.
4. Uurida võimalusi EL tooraine innovatsioonipartnerluses osalemiseks, tugevdades oma positsiooni Euroopa turul (selleks on vajalik teostada enne mainitud SWOT analüüs).